

Pravda - téma

Myšlenka „pravdy“ (ostatně podobně jako myšlenka práva nebo spravedlnosti apod.) je rozhodně před-pojmová; najdeme ji v textech mimořeckých a také v řeckých textech předfilosofických. Filosofie však tuto myšlenku (podobně jako mnohé jiné) chápala jako výzvu pro sebe: něco tak důležitého nemůže přece být ponecháno pouhé narativitě, ale musí být pochopeno co nejpřesněji, musí být pojmově uchopeno a vymezeno, abychom věděli, s čím budeme nadále pracovat. – Zvláštní ovšem bylo, že filosofie byla ustavena resp. že ji jako první vymezil už jeden z prvních filosofů jako „lásku k moudrosti“ a že pak myslitelský velikán Platón v navázání na Pythagoru (údajného autora prvního vymezení) dopracoval toto pojetí zdůrazněním toho, že tato láska je touhou po tom, co nemáme, nikoli vlastněním, majetnictvím moudrosti, a demonstroval to – ústy Sókrata – na narativní postavě poloboha resp. mocného daimóna, a to nejen pokud jde o moudrost, ale také pokud jde o krásu: Erós sám krásný není, ale po kráse nanejvýš touží. Moudrost pak je jednou z nejkrásnějších věcí, a proto je Erós „první filosof“, mohli bychom říci: archetyp filosofa (filosofů). To je ovšem něco, co se mnohem lépe hodí na „pravdu“ v našem smyslu (resp. v neřeckém smyslu), ale rozhodně se to moc nehodí na řeckou ALÉTHEIA, chápanou (pod vlivem etymologie) jako „ne-skrytost“. Odtud blízkost k interpretaci filosofie jakožto FILALÉTHEIA, tedy jako lásce k pravdě a touze po ní.

(Písek, 050214-3.)